

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн	Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Кафедра	Соціально-гуманітарних дисциплін	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	обов'язкова
Спеціальність	022 Дизайн, 023	Семестри	2

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В СФЕРІ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА

Семестр 2 (весна 2021)
1 лютого – 15 травня 2021 р.

Викладач	Артеменко Андрій Павлович, професор, доктор філософських наук
E-mail	artemenko.prof@gmail.com
Заняття	Вівторок 09.00–12.20, четвер 9.00-10.35 бібліотека (3 корпус)
Консультації	2.04 – 2 год.; 23.04 – 2 год.; 7.05 – 1 год.
Адреса	к. 202, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057 706-28-11 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поza заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — ФМ); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx*, *ілюстрації* — *jpeg, pdf*. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультавання з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна має обов'язкові передумови для вивчення: курси «Філософія», «Історія мистецтва», «Культурологія», «Естетика»

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні рекомендації

- Шкляр, М.Ф. Основы научных исследований: учебное пособие / М.Ф. Шкляр. - 6-е изд. - М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2017. - 208 с. - ISBN 978-5-394-02518-1 ; То же [Электронный ресурс]. - URL: [//biblioclub.ru/index.php?page=book&id=450782](http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=450782).

2. Щедровицкий Г.П. Наука и методология науки дизайна (Основные области теоретического исследования дизайна) [Электронный ресурс] <http://www.fondgp.ru>

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

<https://new.edmodo.com/groups/filosofiya-iskusstva-36644211>

<http://www.gumer.info>

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: MicrosoftWord, PowerPoint 2016.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу є підготовка аспірантів до самостійного критичного аналізу візуальних комунікацій. Завдання дисципліни полягають в ознайомленні аспірантів з методологією наукової роботи, критеріями науково-дослідницької роботи, розумінні механізму наукового аналізу в сфері мистецтвознавства.

Лекційний курс передбачає знайомство з основними поняттями, підходами та напрямками розвитку теорії та філософії науки. Акцент робиться на специфіці дослідження сфери мистецтва, зв'язку мистецтва з історичними контекстами його функціонування (технології, соціальні диференціації, культурні моделі). Висвітлюється обумовлення розвитку мистецтва і сучасного філософського дискурсу.

На практичних заняттях дискутуються концепції і підходи, представлені у лекційному курсі, а також випробовуються можливості застосування цих концепцій та підходів до матеріалів дослідження аспірантів.

Дисципліна забезпечує компетентності : здатність до формування методологічних основ наукового дослідження, отримання достовірного результату, вирішувати професійні питання усіх етапів процесу наукового дослідження.

Програмні результати навчання: Застосовувати знання з методології, методики та практики процесу наукового дослідження; володіти основами аналізу науково-теоретичних досліджень; застосовувати методику формування змістових та структурних складових дослідження

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійним сприйняттям особливостей практики візуальних комунікацій.

Дисципліна вивчається протягом одного семестру 1-го курсу (3 кредити ECTS, 90 навчальних години, в тому числі аудиторні заняття – 30 годин, самостійні 60 год. Всього курс має 1 модуль та 4 теми.

Весняний семестр: 90 годин: 10 — лекції, 20 — семінарські заняття, 60— самостійні.

Тема 1. Вступ до курсу. Наука та науковий метод

Тема 2. Поняття та технологія наукового дослідження .

Тема 3. Методика роботи з поняттями та логічні методи .

Тема 4. Репрезентація наукового дослідження.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та семінарських занять. Практичні та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота здобувача спрямована на завершення семінарських завдань та закріплення лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка усних доповідей за лекційними темами дисципліни в контексті власного наукового дослідження (теми дисертації). Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є заліки. Для отримання заліку достатньо пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи. Для тих аспірантів, які бажають покращити результат, передбачені письмові контрольні питання за темами дисципліни (10 балів).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як аспірантам, так і викладачу. За необхідності аспірант має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрядження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з аспірантами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо аспірант пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Аспіранти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено списування, аспірант втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі заліку — аспірант отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
02.02	1	лекція	Вступ до курсу. Наука та науковий метод.	2		
04.02	2	лекція	Поняття та технологія наукового дослідження	2		
09.02	3	лекція	Методика роботи з поняттями та логічні методи	2		
11.02		семінар 1	Як розуміється «динаміка наукового знання» в філософії науки Проблема «зростання знання» в концепції К. Поппера Процес розвитку знання в концепціях Т. Кун і І. Лакатоса	2	Есе на 2500 знаків. Обговорення робіт Доповідь (усно), 15 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	Письмово Роздруківка приноситься на заняття
16.02	4	лекція	Репрезентація наукового дослідження.	2		
18.02	4	лекція	Репрезентація наукового дослідження.	2		
23.02		семінар 2	Поняття наукового дослідження. Етапи наукового дослідження Формулювання теми, проблеми і мети наукового дослідження. Формування гіпотези, методики та робочого плану дослідження Результати наукового дослідження: види і вимоги	2	Есе на 2500 знаків. Обговорення робіт Доповідь (усно), 15 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	Письмово Роздруківка приноситься на заняття
25.02		семінар 3	Робота з поняттями в ході наукового дослідження.	2	Есе на 2500 знаків. Обговорення робіт Доповідь (усно), 15	Письмово Роздруківка приноситься

			Характеристики понять. Визначення		хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	на заняття
02.03		семінар 4	Логічні методи досліджень Аналіз і синтез Дедукція і індукція Аналогія. Абстрагування і узагальнення	2	Есе на 2500 знаків. Обговорення робіт Доповідь (усно), 15 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	Письмово Роздруківка приноситься на заняття
04.03		семінар 5	Значення первинних теоретичних моделей. Аналогії в теоретичному пошуку	2	Есе на 2500 знаків. Обговорення робіт Доповідь (усно), 15 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	Письмово Роздруківка приноситься на заняття
09.03		Семінар 6	Специфіка процедури обґрунтування наукових знань	2	Есе на 2500 знаків. Обговорення робіт Доповідь (усно), 15 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	Письмово Роздруківка приноситься на заняття
11.03		Семінар 7	Специфіка процедури обґрунтування наукових знань	2	Есе на 2500 знаків. Обговорення робіт Доповідь (усно), 15 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	Письмово Роздруківка приноситься на заняття
15.03		Семінар 8	Специфіка процедури обґрунтування наукових знань	2	Есе на 2500 знаків. Обговорення робіт Доповідь (усно), 15 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	Письмово Роздруківка приноситься на заняття
18.03		Семінар 9	Структура наукової статті	2	Есе на 2500 знаків. Обговорення робіт Доповідь (усно), 15 хвилин, інтерпретація тем дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	Письмово Роздруківка приноситься на заняття
23.03		Семінар 10	Структура наукового дослідження	2	Есе на 2500 знаків. Обговорення робіт Доповідь (усно), 15 хвилин, інтерпретація тем	Письмово Роздруківка приноситься на заняття

					дисципліни в межах власного дослідження (за вибором).	
--	--	--	--	--	---	--

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–20
2	Поточний контроль	0–20
3	Поточний контроль	0–20
4	Поточний контроль	0–40
Всього балів		100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	10–21	Аспірант не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–9	Аспірант в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність аспіранта під час семінарських занять (3), виступ на конференції або публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

1. Власова И.М., Бердник Т.О. Универсальные методы в дизайн-образовании // Современные проблемы науки и образования. – 2014. – № 6.; URL: <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=16212>

2. Горелов, С.В. Основы научных исследований : учебное пособие / С.В. Горелов, В.П. Горелов, Е.А. Григорьев ; под ред. В.П. Горелова. - 2-е изд., стер. - М. ; Берлин : Директ-Медиа, 2016. - 534 с. : ил., табл. - Библиогр. в кн. - ISBN 978-5-4475-8350-7 ; То же [Электронный ресурс]. - URL: [//biblioclub.ru/index.php?page=book&id=443846](http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=443846) (22.03.2017).
3. Жуковский, В.И. Теория изобразительного искусства / В.И. Жуковский. - СПб. : Алетейя, 2011. - 496 с. - ISBN 978-5-91419-440-3 ; То же [Электронный ресурс]. - URL: [//biblioclub.ru/index.php?page=book&id=75013](http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=75013) (22.03.2017).
4. Кузнецов, И.Н. Основы научных исследований : учебное пособие / И.Н. Кузнецов. - 3-е изд. - М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К^о», 2017. - 283 с. - (Учебные издания для бакалавров). - Библиогр. в кн. - ISBN 978-5-394-02783-3 ; То же [Электронный ресурс]. - URL: [//biblioclub.ru/index.php?page=book&id=450759](http://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=450759) (22.03.2017).
5. Кун Т. Структура научных революций: Сб. Пер. с англ. / Т. Кун. — М.: ООО «Издательство АСТ»: ЗАО НПП «Ермак», 2003.
6. Лакатос И. Методология исследовательских программ: Пер с англ. / И. Лакатос. М.: ООО «Издательство АСТ»: ЗАО НПП «Ермак», 2003.
7. Овчинникова Р.Ю. Методологические основы дизайн-исследования [Электронный ресурс] <http://cyberleninka.ru/article/n/metodologicheskie-osnovy-dizayn-issledovaniya>
8. Наука и методология науки дизайна (Основные области теоретического исследования дизайна) [Электронный ресурс] <http://www.fondgp.ru/gp/biblio/rus/58>